

Täysistunto

Torstai 24.5.2018 klo 16.02—19.12

2.4. Suullinen kysymys maakuntien rahoitusvastuusta sote-uudistuksessa (Li Andersson vas)

Suullinen kysymys SKT 78/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Käsittääkseni tähän asiaan on ryhmiltä myös muita kysymyksiä. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä, edustaja Andersson.

Keskustelu

16.41 **Li Andersson vas:** Arvoisa puhemies! On äärimmäisen huolestuttavaa, että hallitus vähättelee niitä huolia, jotka liittyvät sote- ja maakuntauudistuksen aikatauluun, [Arto Satonen: Ei vähättele!] ja myöskin niitä huolia, jotka liittyvät sote-mallin kustannusriskeihin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon menokasvu on tällä hetkellä ollut sellainen 2,4 prosenttia vuositasolla, ja nyt hallitus siis ajaa mallia, joka tulee kalliimmaksi kuin nykyinen järjestelmä asiantuntija-arvioiden mukaan johtuen siitä, että tästä markkinaehtoisesta mallista puuttuvat ne elementit, joilla on saatu aikaiseksi kustannussäästöjä muun muassa Eksotes- ja Kainuussa. Sen sijaan tähän markkinaehtoisuuteen sisältyy useita kustannuksia nostavia elementtejä.

Tästä huolimatta hallitus nyt siis ajaa sisään maakuntien rahoitukseen erittäin tiukan menorajoitteen, jolla mekaanisesti painetaan kustannusnousua 0,9 prosenttiin. Arvoisa pääministeri Sipilä, eikö tämä tarkoita todella isoa palveluihin kohdistuvaa keskittämistä ja leikkuria? Mitään muuta tämä ei käytännössä tarkoita, [Puhemies koputtaa] koska tulevien maakuntavaltuutettujen ainoa valinta tulee olemaan se, [Puhemies: Aika!] mistä palveluis- ta leikataan.

16.42 **Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on erittäin tärkeää, että me keskustelemme hyvin periaatteellisesta kysymyksestä, että haluammeko me tulevaisuudessa — kun me tiedämme, että sote-menot tulevat kasvamaan — jotenkin sitä kustannusten kasvua rajoittaa vai emmekö halua rajoittaa. Me haluamme sitä rajoittaa. Ja jos te ajattelette sitä, että meillä on ollut jo aika pitkään valtiolla käytössä kehysmenettely, ja kehysmenettelystä olemme saaneet paljon kiitosta myös kansainvälisesti, ja ajattelen kyllä niin — ja koko hallituksen esitys lähtee siitä — että se on hyvä asia, että myös maakuntien rahoituksessa on tämä rajoite, että kustannukset eivät voi nousta aivan minne sattuu.

Mutta sitten haluan vielä palata tähän vaalikysymykseen ja demokratian laatuun. Toivon, että täällä kannetaan huolta myös siitä, että niillä ensimmäisillä maakuntavaltuustoil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2018 vp

la myös on riittävällä tavalla aikaa tehdä ne tärkeimmät päätökset, joilla ne perustavat sen toiminnan talouden ja hallinnon, tekevät omaisuusjärjestelyt, henkilöstö- ja muut siirrot.

16.43 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että Suomen väestö ikääntyy ja meillä on jo tällä hetkellä ongelmia, mitä tulee vanhustenhuollon resursseihin. Siksi, niin kuin ministeri totesi, tässä on kyse periaatteellisesta valinnasta. On iso merkitys sillä, minkälaisen sote-järjestelmän me rakennamme.

Me voisimme rakentaa sellaisen sote-järjestelmän, jossa tämä palveluiden integraatio-ajatus toteutuu ja jossa on mahdollista saada aikaiseksi säästöjä järjestämällä palveluita järkevällä tavalla, niin kuin Kainuussa on tehty, niin kuin Eksotessa on tehty, ja joka antaa maakunnille verotusoikeuden kautta mahdollisuuden myöskin kerätä omaa rahoitusta, jos halutaan turvata vielä parempi palvelutaso.

Mutta se, mitä hallitus nyt esittää, on siis malli, jossa piikki on auki firmoille tämän valinnanvapausjärjestelmän myötä, ja samanaikaisesti te ajatte sisään talouskurimenorajoitteen tämän rahoituslain kautta, joka ei anna tuleville maakuntavaltuutetuille minkäänlaista muuta poliittista liikkumavaraa kuin leikata ja keskittää [Puhemies koputtaa] niitä julkisia palveluita, jotka maakunnan rahoitusvastuulle jäävät. [Puhemies: Aika!] Onko tämä järkevää?

16.44 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Minun täytyy kyllä sanoa hallituksen puolesta ja myös niitten maakuntavalmistelijoiden puolesta, jotka tekevät tuolla maakunnissa töitä, miettivät sitä, miten nämä pykälät toimivat siellä heidän maakunnassaan, että on täysin absurdi väite, että me haluaisimme tehdä sellaista uudistusta, joka johtaisi palveluiden leikkaamiseen. [Välihuutoja vasemmalta] Kukaan ei halua sitä. Kannattaa muistaa se, että tämän uudistuksen tärkein tehtävä on terveyserojen vähentäminen, palveluiden turvaaminen ihmisille koko Suomessa. Siitä tässä lähdetään liikkeelle.

Ja mitä valinnanvapauteen tulee, niin valinnanvapauden osalta on, totta kai, vaikea määritellä sitä, minkä verran kustannukset kasvavat ja minkä verran tulee terveyshyötyjä. Tässä maassa on ollut ongelma se, että perusterveydenhuoltoon on ollut vaikea päästä, ja on aivan vakuuttavaa tietoa siitä, näitten nykylainsäädännön mukaisten pilottienkin osalta, että ihmisten pääsy sinne perusterveydenhuoltoon, lääkärille, on mahdollistunut paremmin, kun on olemassa sitä valinnanvapauspalvelua.

16.45 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oma maakuntani Lappi on rahoituksen osalta kärsijöitten kärkipäässä. Uusimmissa, 15.5. julkaisuissa, rahoituslaskelmissa miinusta oli peräti 33,3 miljoonaa euroa. Syy tähän on se, että kaavamainen laskelma ei tunnista Lapin tarpeita, mutta se ei myöskään tunnista Uudenmaan tarpeita. Uudistuksen pitää turvata se — ei vaarantaa sitä — että yhdenvertaiset sote-palvelut voidaan järjestää eri puolilla Suomea. Tällä rahoituksella maakunnan päättäjät ovat epäkiitollisen tehtävän edessä: leikataanko palveluita, vai nostetaanko asiakasmaksuja? [Timo Harakka: Vai sekä että?]

Tällä viikolla, ministeri Sipilä, myös teidän oman puolueenne edustajat huusivat valtiotalta apuun. Miten 180 000 asukasta pystyy tekemään 33,3 miljoonan euron säästöt?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2018 vp

16.46 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean sen, että maakuntien rahoitusmalli jokaiselle ensimmäiselle vuodelle, vuodelle 2020, perustuu siihen rahoitukseen, joka on kunnissa sote-käyttömenojen keskiarvo vuonna 18 ja 19. Me olemme tunnistanee sen näissä neuvotteluissa maakuntien kanssa, että se ei ota riittävällä tavalla palvelutarpeen muutosta huomioon, esimerkiksi täällä Uudellamaalla se ei ota riittävällä tavalla — väestö kasvaa. Mutta semmoista mallia, että se ottaisi täsmällisesti huomioon jokaisen maakunnan erityispiirteet, emme ehkä kansallisesti pysty rakentamaan.

Mutta sitten totean näistä laskelmista, joihin viittasitte tämän toukokuun osalta, että myöskään ne eivät ole lopullisia. Me seuraamme äärimmäisen tarkasti sitä, minkälaista tietoa nämä koelaskelmat tuottavat. Täytyy sanoa, että kun ne pohjautuvat niin sanottuihin talousarviokyselyihin kunnille, niin siellä on paljon epätarkkuutta, ja toivon kyllä kovasti, että esimerkiksi tämä pieni heikennys, joka edelleen tuli Lapin osalle, saadaan myös parantumaan tässä seuraavien laskelmien aikana.

Kysymyksen käsittely päättyi.